

از براوستان قم

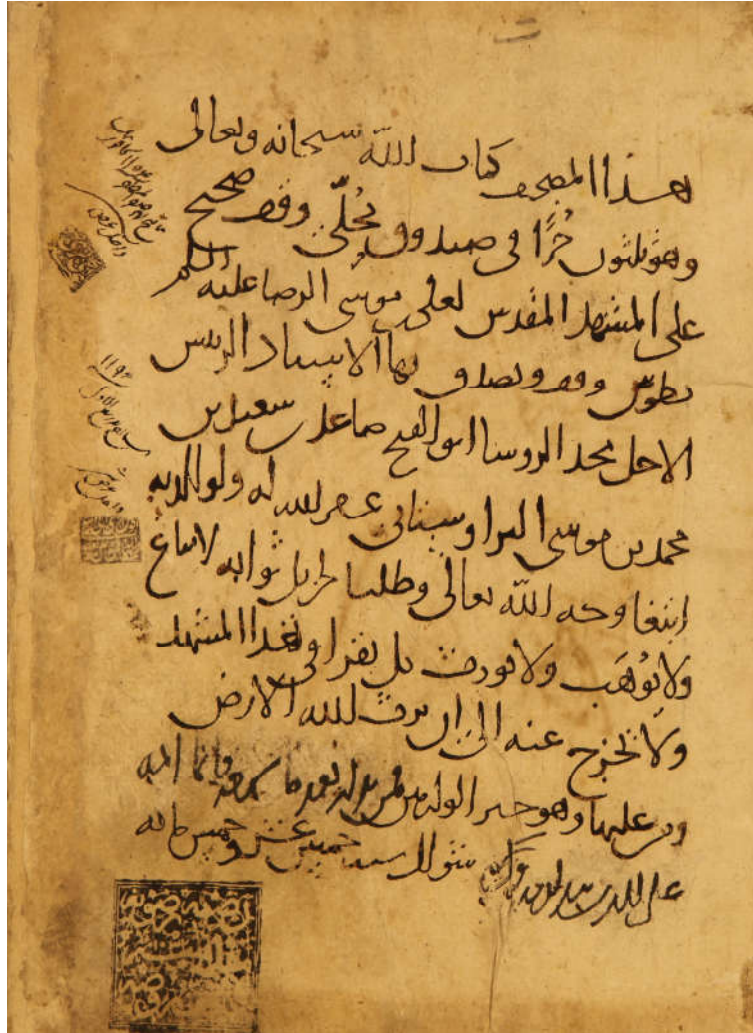
حسین واثقی

در کتابخانه آستان قدس رضوی، جزوه‌ای قرآنی به شماره (۵۱) در بخش نسخه‌های خطی نگهداری می‌شود که نفیس و از چند جهت گرانبهاست. هم از جهت خطّ زیبای نسخ کهن آن، هم از جهت واقف و وقف در اوائل قرن ششم هجری، و هم از جهت کاتب. در صفحه اول آن وقفنامه‌ای نگاشته شده به این صورت:

هذا المصحف كتاب الله سبحانه وتعالى، وهو ثلاثون جزءاً في صندوق محلي، وقف صحيح علي المشهد المقدس لعلی بن موسی الرضا عليه السلام بطوس، وقف وتصدق بها الأستاذ الرئيس الأجل مجد الرؤساء أبو الفتح صاعد بن سعيد بن محمد بن موسی البراوستانی غفر الله له ولوالديه ابتغاء وجه الله تعالى، و طلباً لمجزيل ثوابه، لا يباع ولا يوهب ولا يورث، بل يُقرأ في هذا المشهد، ولا يخرج عنه، إلى أن يرث الله الأرض ومن عليها، وهو خير الوارثين، فمن بدله بعد ما سمعه فإيما إثمه على الذين يبدّلونه، وكتب في [؟] شوال سنة خمس عشر وخمسمائة.

روشن است که قرآن مذکور کامل و به صورت جزوه، جزوه بوده، لکن اکنون در کتابخانه آستان قدس رضوی فقط یک جزوه آن موجود است مشتمل بر ۴۶ برگ که حاوی آیات ۴۱، از سوره زمر تا آیه ۴۶ سوره فصلت می‌باشد.

اگر کاتب وقفنامه در نام پدر واقف، اشتباه کرده باشد و به جای (اسعد) سعید نوشته باشد، واقف پسر مجدالملک قمی براوستانی خواهد بود. و اگر نام پدر واقف درست ثبت شده باشد، واقف ابوالفتح صاعد بن سعید بن محمد بن موسی براوستانی،

یکی دیگر از رجال و بزرگمردان این خاندان خوشنام نیکوکار، و پسر برادر مجدالملک براوستانی خواهد بود.

یادآوری می‌شود ابوالفضل اسعد بن محمد بن موسی مجدالملک قمی براوستانی وزیر برکیارقی بود، وزیر نیکوکار دانش‌پرور، هم‌و که معماری با تجهیزات از قم به مدینه منوره فرستاد و بقعه ائمه بقیع را بازسازی کرد و بقاع متبرکه کاظمین علیهم‌السلام و حضرت عبدالعظیم حسنی و... را تجدید و تعمیر کرد و در سال ۴۹۲ ق مقتول شد.

در آخر نسخه مذکور، در یک کتیبه با تذهیب و گل و بوته، با سفیداب نام (أبوالحسین محمد بن محمد القمي) به خط کوفی دیده می‌شود که ظاهراً نام کاتب نسخه است، و او نیز یک خطاط ممتاز و از مفاخر فرهنگی قم در حوالی قرن پنجم هجری به حساب می‌آید.

و می‌افزایم: در کتابخانه آستان قدس رضوی نسخه خطی شماره ۱۳۳۸ روض‌الجنان تفسیر ابوالفتوح رازی است به خط ابوزید بن بندار بن محمد بن الحسين البراوستانی، در سال ۵۷۷ق.

یادآوری می‌شود براوستان روستایی بوده در حومه قم نزدیک جمکران، که اکنون موجود نیست بلکه دشتی است حدود ۱۵۰۰ هکتار که اکنون در دست چپ جاده کاشان پس از فلکه شهرقائم قرار دارد، و در محاورات قمی‌ها (براسون) خوانده می‌شود، البته در تواریخ قم به صورت (براوستان) آمده است. از آنجا که قم از قدیم یکی از مراکز شیعه بوده، برخی رجال شیعه با لقب (براوستانی) شناخته می‌شوند که نشان‌دهنده انتساب آنان به این روستاست. جای یک پژوهش جامع درباره این روستا و رجال منسوب به آن - که در گذشته آباد و خاستگاه رجال علم و سیاست بوده - خالی است. امید است صاحب‌همتی به این موضوع به شایستگی بپردازد.

